

په افغاني ټولنه کې ناوړه دودونه ورځ تربلې زوراخلي

په افغاني ټولنه کې ناوړه او غیر اسلامي دودونه دومره زوراخيستي، چې بيوزله کورنۍ هم ديو نوي دود په رامنځته کېدو کې برخه اخلي، دغه ناوړه دودونه اوسمهال دافغانستان لرو پرتو سيمو ته هم رسېدلي دي.
ډېری وگړي دخوښيو په محفلونو کې ياد دودونه ترسره کوي، پدې هم پوهېږي، چې داسلام له نظره ناوړه کړنې ناروا او د ډېرو بې خايه لگښتونو لگول اسراف بلل شوي، خو بيا هم دځينو ناسمو رقابتونو، تربگنيو او د نوم دلورولو په موخه دغه کړنې ترسره کوي.

اسلام، چې په آسماني اديانو کې جامع او کامل دين دی، هغه دودونه، يې چې د انساني ټولني بقا پکې نغښتې وي او په گټه يې وي، تاييد کړي دي او پر عملي کولو يې ټينگار کړې. د بېلگې په توگه واده کول د ټولو انسانانو لپاره يو نېک تړون بلل کېږي او د انسانانو د ژوند د نېکمرغۍ يو لامل دی، چې انساني ژوند ته بقا ورکوي. خو په هغه صورت کې چې د اسلامي قوانينو پر بنسټ بايد پلي شي.

اقتصادي کارپوهان په دې اند دي؛ که چېرې په هېواد کې ولسونه د زياتو بې خايو مصرفونو او بې دليلو فرهنگونو څخه گټه وانهخلي، نو د ډېرو افغانانو اقتصادي وضعيت کې پرمختيا او د يوکال په کورني لگښتونو کې کره بسنه کېدای شي.

له بل پلوه ديني عالمان هم په ډېريو مجلسونو، محفلونو او آن په رسنيو کې په کراتو کراتو دا ويلي چې اسلام دهغه څه مخنيوی کوي، چې بې گټې او دخلکو په تاوان تمام شي.

نو څرنگه چې موږ مسلمانان په دې باوري يو، چې هر هغه عمل کومه شرعي ضيغه ونه لري، نو بيا کارول يې دځان هلاکول او يا داچې گټه ترلاسه کړي، په آخرت کې ددغو ناوړو کړنو پوښتنه ورڅخه کېدونکي ده.

سره له دغو ناوړو عملونو چې دهېواد په ټولو ولايتونو کې په بېلابېلو ښو ترسره کېږي، خو بيا هم دقومي شوراگانو لخوا ورباندې بنديزونه لگول شوي، خو د پر کم وخت دعمل جامه اغوندي، وروسته بيا هماغه زړه په زړه خبره ده، ولې غوڅ بنديز پرې نه عملي کېږي، څو دهر ټبر وگړي د دغو ناشونو عملونو څخه لاس واخلي.

دنافرهنکو کړنو بنديز دحکومت او يا دقومي مشرانو لخوا درې گټې ولسونو ته رسېږي. لومړې داچې ولسونه دخپل کورنۍ دسمبالنت په موخه پيښي سپما کوي.

دويم دشريعت احکاموباندې ځان برابر وي او درېيم د کليو په کچه دنوم دلوروالي او دتريگښتونو ځای په د يووالي لاره غوره کړي او دېې اتفاقي او دښمنۍ څخه په امن کې وي افغانستان يو له هغو بې وزلو هېوادونو څخه دی، چې اقتصادي اړتياوې يې له بهرنيو ملکونو

څخه پوره کېږي. همدارنگه دامنيتي وضعيت له پلوه دهېواد په دننه کې دکار او بيار نشتون له امله ډېري ځوانان بهرنيو ملکونو ته داقتصادي بسيا لپاره تللي، تر څو ديوې مړۍ، ډوډۍ څښتنان شي او ځيني خو يې دتللو توان هم نلري، ځکه په هيواد کې د اقتصاد د کچې ټيټوالی او د کار و بيار نشتون وگړي له ډېرو انديښنو سره مخ کړي دي، چې په دې اړه بايد دولت افغانان وگړو ته د امکاناتو دبرابرولوپسه موخسه هراړخيز اقدام ترلاس لاندې ونيسي.

ولې بياهم افغانان دخپل سرټېگۍ نه؛ لاس نه اخلي او دناوړه دودونو په عملي کولو کې له هريوه نه اوچت لاسونه وړي که دغه دودونه همداسې پراختيا ومومي، نو کېدای شي، چې ډېری خلک به د اقتصادي بحران سره مخ کړي.

ناوړه دودونه؛ په وادونو کې د ډېرو لگښتونو، دلور لور ايښودنه، ورسره په وادونو کې ساز او نڅا لپاره دهرمندانو غوښتنه، شيرين خوړيو کې دناوې کورته د کار داسبابو يو بشپې سيټ وروړل، دخپلو او خپلوانو څخه د سرو زرو گوتې يا لښتنيو اخيستل او داسې نورې ناوړه کړنې دي، چې يو کور ودانېږي، ورسره نور سل کورونه وراښېږي.

له وودونو پرته، په ځينو ځايونو کې د مړي کورکې هم داسې کارونه ترسترگو شوي، چې ښځينه و ته دسختاد ورکولو ترڅنګ، ټکړي، آښې او گمنځې ورکول کېږي او دخيرات په نوم د ډيريو خلکو بلنه دا هغه څه گڼلای شو، چې په ښکاره ډول خلکو ته ځان ښودنه او داچې يو څوک ثواب ترلاسه کړي، ځان په گناهونو کې ډوبوي.

دناوړه دودونو نورې بېلگې په يو کور کې د نوي ماشوم زېږېدل، هغه ته د پخوا په څېر چې يوې ناوې لپاره کور وروړل کيده اوس نوي زېږېدلي ماشومانو ته په هماغه اندازه کور وروړل کېږي.

په ډېريو ځايونو کې دمختلفو نومونو په ترسره کولو د مېلمستياو جوړول، دپوهنتونو څخه فارغېدل هغوی لپاره لمانځ غونډې جوړول او داسې نورې په لسگونو کړنې دي، چې په افغاني ټولنه کې يې دود موندلی.

راځئ چې دناوړه دودونو په ځای داسلام په چوکاټ کې هغه کړنې ترسره کړو، چې نه په تاوان موږ ته ورسېږي او نه هم خپل افغاني دود له منځه يو سو او په ساتنه او پراختيا کې يې خپل نوي نسل ته هغه څه پرېږدو، چې دوی په افغاني فرهنگ او کلتور باندې ووياري او دې سره به مو د خپل هېواد لپاره ستر او مثبت گامونه پورته کړي وي او د يووالي او هوساينې ځلی به مو پورته شي.

ليکنه : شير محمداميني سانگزی

چطور ميتوانيم يك انسان موفق باشيم

هر فرد در زندگى براى رسيدن به خواسته هايش با برابرلم ها برميخورد اماهمين مشکلات انسان را قوی مي سازد وبه سمت پيروزی بزرگ هدايت مينمايد، ديگرانکه کاری را که انجام ميدهيم بايد با شوروشوق واز مصميم قلب آن را انجام دهيم هيچگاه دلسردى از خود نشان ندهيم، به اين حقيقت همه ما پسى برده ايم که هيچ کس براى ما خوشى به ار مغان نمى آورد بلکه خودمان بايد خوشحالی وسرور به ار مغان يساوريم تا درراه رسيدن به هدف مشکلات را نيز عبور نمايم.

پيروى از احکام دين مابين اسلام،اعتقاد به نفس،باور مندى، صبروحوصله،استفاده ازتجارب ديگران، مطالعه، خود را من قوی فکر کردن، دورى از کلمه من ضعيف، عدم احساساتى شدن، خشم خود را کنترل کردن،چساره سنجى براى حل مشکل، تصوير درست ازآينده روشن، درنظر گرفتن منافع ديگران همه اين موضوعات در رسيدن به اهداف والا مارا کمک ميکنند وميتوانيم يك انسان قوی باشيم.

نافرمانى از اوامر خداوند(ج)، نسا فرمانى از اوامر رسول الله(ص)، ترس، خشم، دلبنست به متاع دنياى، خواهشات نفسانى وشهوانى انسان را از جاده انسانيت خارج ميکند وآنرا ضعيف وذليل ميگرداند،کسى که اطاعت کرد از اوامر دين اسلام انسان قوی وبه در جات عليا نایل ميگردد کسى که نافرمانى کرد به آنها پايين ترين درجه ذلت که حتى از چهارپايان بد تر است ميرسد ويک انسان کاملاً ضعيف ميشاد.

هر بيننده قله هاى کوها را از دور بسيار زيبا ميبيند اما در رسيدن به آن بايد از سختى ها، سخره ها و گرمى سوزان گذشت تا به آن زيبايى قله رسيد، همانا هدف زندگى اطاعات از اوامر خداوند(ج) ميشاد، در زندگى همين طوريايد عزم و اراده متين را مطابق به ارشادات دين مابين اسلام سمرنق قرار دهيم وبه شکل آگاهانه حرکت نمايم وهيچ گاهى براى سختى ها سرخم نه نمايم ونقاط قوت خود را بشناسيم ونقاط ضعف را اصلاح نمايم تا قوت خود را به اثبات رسانيم ودر زمره موفق ترين انسان ها قرار گيريم.

نويسنده: محمدزاهد(سلطانى)

پرله پسې گڼه (۹۸) لومړی کال، اومه گڼه

اهمیت اہنیت در اسلام

از آنجای که اسلام خود ، دین امن و امان است ، امنیت در این دین مبین و انسان ساز از ویژه گی های خاص و شامخی برخوردار بوده و جایز اهمیت و ارزش بسزای در هر بعدی از ابعاد زندگی بشر اع از بعد فردی و اجتماعی ، سیاسی و اقتصادی ، کلتوری و فرهنگی ، قضائی و تعدیی و ... میباشد . طوریکه از قدیم الایام مهمترین و بنیادی ترین نیازمندی جامعه بشری را امنیت تشکیل داده و در این راستا هیچ کسی شک و تردید ندارد که امنیت نعمتی است بی بدل و از دغدغه های مهم هر جامعه محسوب می گردد.

امنیت از نظر بعضی از دانشمندان چون اکسیجن برای جامعه ضروری بوده وبه همین دلیل اولیای امور حاضر هستند که هزینه های گزافی را در این رابطه متحمل شوند ، زیرا بسیاری از کارهای فکری و فرهنگی مبتنی بر وجود امنیت شده است به تعبیر دقیق تر تمام زیرساخته های تربیتی و اخلاقی و اقتصادی متوقف بر همین مسئله بوده وتازمانی که این موضوع به نحو قابل قبول در جامعه برقرار نشود ، انتظار پیریشرفت هیچ گونه عمران و بازسازی ، ترقی و تعالی را نباید داشت .

بنأ در راستای رشد وتقویه و ایجاد امنیت پایه دار و گسترش هر چه بیشتر آن احاد مردم ملت ودولت وظیفه دارند ونمی توانند خود را نسبت به موضوع امنیت بی تفاوت بگیرند ، زیرا امنیت گذشته ازاین که فی نفسه یکی از ضرورت های مبرم جهان بشریت بشمار میرود ، بلکه عامل مهم برای رشد وتوسعه امور فرهنگی ، اجتماعی ، سیاسی ، اقتصادی ، عمران و بازسازی مادی ومعنوی یک کشور شده میتواند .

ازاینرو اسلام عزیز عملاً به امنیت اهمیت قابل ملاحظه قایل شده ودر قسمت حرمت وتامین امنیت جان ومال ، تنگ وناموس ، حیثیت وآبروی پیروان خود حفاظت وحراست نموده ، توام باحفاظت وحراست از تمام حقوق حقه همه اقلیت های که در قلمرو دولت اسلامی زیست می نمایند ، بادر نظر داشت توجه خاص به احقاق حقوق ووجایب انها ، گروه وممالک متحابه که با ایشان تعهد وپیمان دوستی چه امنیتی باشد ، اقتصادی وتجارتی وجه فرهنگی وکلتوری وعمران بازسازی ، بسته است .

یقیناً یکی از جمله الطاف ونعمات بس بزرگ الهی ، وانعامات بارز ومحسوس پروردگار جهانیان همانا برخوردار بودن انسان از نعمت آرامش وامنیت در شهر ودیاروقلمروهای مسکونی واحساس نمودن فضای استقرار وآرامش در مابین تمام باشندگان ، دوستان وبرادران است .

خداوند ا! چقدر نعمت های بس بزرگی موجوداند که تعدادی زیادی از مردم از شکر آن غافل بوده ، قدر ومنزلت آن رانداسته اند ، حتی مردمان عاقل وهوشیار وچیز فهم چه رسد به عامه مردم .

خداوند ا! عدم موجودیت امنیت و آرامش چه فتنه های بس بزرگ وانواع فساد را در پی داشته ودر حصول وموجودیت آن چقدر خیر وبرکت ونعمات توام با اطمئنان خاطر حاصل میگردد.

خداوند ا! در اثر فقدان ونیود امنیت چقدر قلب های صحتمند شگافته شده وجگر های سالم پاره پاره شده است ، همچنان در اثر نیودامنیت خون ها به ناحق ریختانده شده وچقدر انسان ها ونفس های پاک کشته شدند ، در اثر نیود امنیت چقدر شرف حیثیت وعزت وحرمت انسانها پای مال گردیده ، وچقدر فامیل ها از جای های خویش بیجا ویرانگنده شدند و در اثر نیودامنیت چقدر خانه های آباد ومسکونی منهدم و ویران شدند ، در اثر نیود ویا مختل شدن امنیت چقدر مصیبت ها ، درد و آلام،رنج وتکلیف وحوادث بزرگ وناگوار رخ داده است ودر اثر نیود امنیت چقدر اطفال یتیم وزنان بیوه ویسی سرپرست شدند ودر اثر نیود امنیت چقدر ضرر وخساره به اموال تجارتنی واردگردیده است وچقدر اجناس وكالاهای تجارتی ضایع وازبین رفته است؟!

در صورت عدم موجودیت آن مصالح بنده گان خدا معطل قرار داده می شود ، قیمتی وگرانی به بار می آید ، احتکار وذخیره اندوزی توسعه می یابد ، هرج ومرج وبی بندوباری عام می گردد ، زمینه وساحه زیست وزندگانی برای مردم ضیق وتنگ می شود.

اگر امنیت ازبین برود ، درآن صورت شهرها خراب و ویران شده کنترول وجلوگیری عناصر جنایت پیشه مشکل گردیده ودر نتیجه عملکرد مجرمین وعناصر جنایت کار ، هر نوع فساد وبی بندوباری، فتنه ها وانحرافات ، ترس وحشت در میان اقشار مردم رشد نموده ودربخش تجارت وبازرگانی سطح واردات وصادرات تجارتی متوقف، اموال ودارایی مردم مورد سلب وغارت قرار می گیرد.

هکذا یا ازبین رفتن امنیت، هر نوع جرم وجرایم انتشار یافته حوادث وشرايط ناگوار به میان آمده تا اندازه ای که درج آمار وارقام مجرمین وجنایتکاران مشکل می گردد.

با ازبین رفتن امنیت منکرات وزائل اخلاقی بیشتر گردیده معاصی وگناهان، موبقات ومهلکات از زیاد رفته ومردمانی فرومایه ، کودن وبی خرد برضد شریعت ونظام پروردگار گستاخی خواهد کرد اگرامنیت ازبین برود ، درآن هنگام راه های رشد وترقی مسدود گردیده وسطح بیکاری بالا رفته ، عقب ماندگی، فقر ومشکلات اقتصادی ، تنبلی وعقب ماندگی در تمام شون حیات بشر اع مز امور صحت وسلامتی، تعلیم وتعلم ، سیاسیت واقتصاد را فرا می گیرد.

واخیرا اگرامنیت ازبین برود ، درآن وقت دولت ضعیف وناتوان شده ، نظر وچشم ، زبان ودست عناصر مغرض واستفاده جو ، حریص وآزارمند بطرف آن درازشده وافراد نیرومند وقوی خواست وخواشات خویش را بالای آن نوع حکومت به خوبی قبولانده می توانند.

یقیناً امن وامنیت چیزی است که انسان بواسطه آن قیمت وارزش نعمت، لذت حیات وزندگی طعم صحت وسلامتی را که از آن برخوردار است به خوبی درک وحس کرده میتواند.

اما در صورت عدم موجودیت امنیت انسان همیشه احساس خوف وترس کرده وشخص خائف وترسوهرگز قیمت نعمت مال رادرک وحس کرده نمی تواند .اگر چه غنی همچنان شخص خائف وبیمناک ، قدر وقیمت نعمت، صحت وسلامتی را هرگز درک کرده نمی تواند اگرچه فرد قوی ونیرومند هم بوده وباشد.

هکذا شخص خائف وبیمناک هرگز قدر نعمت اهل وعیال و اولادهای خود را حس کرده نمی تواند ، اگرچه همه آنان را در اختیار داشته باشد.

مهم تر از همه ، ذوق ولذت عبادت وپرستش ذات اقدس الهی را در همچو حالات فقدان امن وامنیت ودر حالت ترس وخوف حس کرده نمی تواند.

ترتیب کننده مطلب: مدیریت ارشاد ودعوت؛ ریاست حج و اوقاف لوگر

پرله پسې گڼه (۹۸) لومړی کال، اومه گڼه

ځوانان دې له پامه ونه غورځول شي!

دامنیت ټینگښت په هېواد کې پرمختیایي او اقتصادي پروژو لپاره لاره هواروي، چې له دې کبله هغو ځوانانو ته دکارزمینه برابرېږي، کوم چې له بېکاری څخه سر ټکوي. دځوانانو لپاره کار او دنده؛ د دوی په اقتصادي او فکري ځواکمنتیا کې مهم رول لوبولای شي او د ناوړه کړنو مخنیوی او دهیواد دآبادۍ او پرمختگ لپاره لارې پرانیزي.

خو له بده مرغه ویلی شو، چې له بې وزگارو ځوانانو سره بهرنیو هېوادونو ته د تگ فکر او سوچ ډیر دی، خو دوی به گرم هم نه بولو، ځکه په افغانستان کې دکارنشتون او اقتصادي کمزورتیا هغه څه دي، چې هېوادوال یې له بیوزلۍ سره مخ او دیوې مړۍ ډوډۍ دپیدا کولو لپاره بهرنیو هېوادنو ته غیر قانوني تگ کوي.

په هېواد کې بې وزگار ه ځوانان؛ له دولت څخه د کارموندني غوښتنه کوي، وایې چې دولت دوی ته دکار کولو آسانتیاوې په لار واچوي، خو که دکار شتون په هېواد کې نه وي، نو ځوانان دې ته اړ کېږي، چې هېواد پرېږدي، څو د خپل ژوند چارې او اقتصادي ستونزي له بهرنیو هېوادنو څخه پوره کړي.

په هېواد کې شته بې کاري، نا امنی او بهرته دځوان نسل تلل؛ هغه څه بولو، چې ولس د دغو چارو پره په دولت اچوي، ځکه دولت کولای شي، چې دا ډول نا قانونه سفرونو مخه ونیسي او ځوانانو ته په اقتصادي برخو کې کاري پروژې په لاره واچوي او ځوانان له پامه ونه غورځوي.

افغان ولس وایي، که چېرې دغه بحران لاسې وغځېږي، نو ډېری ځوانان به بیاخلې مهاجرتونو ته مخه کړي. نو اړینه یې گڼو؛ چې دولت له هرڅه نه وړاندې ځوان قشر ته په تولیدي، صنعتي او اقتصادي برخو کې اوچت گامونه واخلي.

ولس دسولي تړي دی، دوی وایي، چې سوله دهېواد په گوت گوت کې ټینگه شي، چې ټولو هېوادوالو ته دکارکولوزمینه او دخلکو لپاره د ښه ژوند آسانتیاوې برابرې شي. دولت هم دې پروسې لپاره کار کوي، کېدای شي، چې دخلکو په ذهن کې دغه خبره زیاته ښکته او پورته شي، چې دولت ۱۷ کاله کېږي، چې دسولي نارې وهي او د سولي څرک لاتراوسه نه لیدل کېږي.

باید وویل شي، چې یوازې دولت په دې کار کې ښکېل نه دی، د ولس همکاري په گډه دسولي پروسې لپاره کار ترسره کول د دولت او ولس ترمنځ اعتماد دیوبل سره مرسته کولای شي، چې د دوی باوري اړیکې لاتینگي کړي داچې په ځینو کلیو او بانډو کې وسله والي ډلې اوسي، د ټولني وگړي دغو ډلو ته دقتناع له لارې دهېواد دآبادۍ، سوکالی، یووالي اوسولې پروسې ته دې رامات کړي.

ځوانانو ته د ویلو ده، چې خپل هېواد پرېږدي، له صبر او زغم څخه کارواخلي. همدغه ځوانان دي، چې دهېوادپه ودانولو او رغونه کې رغنده گامونه اوچتولای شي.

دهمدغو ځوانانو پرمتّ دهېوادپرمختگ او جوړونه ترسره کېږي، که چېرې ځوانان بهرنیو هېوادونوته ځي، نو افغانستان به چا نه د جوړولو تمه ولري. ځوانان دې خپلې متې راونغاړي، دسولي لپاره د دولت سره اوږه پراوړه یو ځای کار وکړي، چې همدوی ته دکار کولو ښه زمینه برابره او هم هېواد دپرمختللو او جوړولو لوري ته مخه وکړي.

یوه ټولنه هغه وخت د پرمختگ لوړو پوړیو ته رسېدلای شي چې ځواکمن او با مسوولیته ځوانان ولري، ځکه چې ځوانان د ټولني مهم عنصر شمېرل کېږي. ځوانان کولای شي د اسلامي شریعت په رڼا کې د مثبت ذهنیت په درلودلو سره هېواد د شسته ستونزو او کړاونو څخه د پرمختگ لوړو پوړیو ته ورسوي، خو هغه وخت چې په ریښتیني توگه خپل مسوولیت ترسره کړي وي او دولت هم باید ځوانانو ته په جدي ډول پاملرنه وکړي؛ تر څو ځوانانو ته دکار زمینه برابره شي او سربیره پر دې ځوانان هم ژوند ته هېله مند شي او د ناهیلي ټغر د ځوانانو له منځ څخه راټول او کاري فرصت به ورته برابر وي او همدارنگه ځوانان به هم له پامه نه وي غورځیدلي. ناراضه افغانان چې د دولت پرورانډې وسلې اخیستي له دولت سره جنگېږي، هغوی دې له دغه کړونو پښیمان او سوله ټییز ژوند ته دې را وبولي، نوکله چې په هیواد کې داډمنه دسولې فضا رامنځته شي هرومرو به دغو ځوانانو ته چې د بېکاری څخه په تنگ شوي، افغان دولت په بېلابېلو برخو کې کاري پروژې پلې کړي ان شاء الله دهغه وخت شاهدان به واوسو، چې هغه ځوانان بهرنیوهېوادونو ته په غیرقانوني توگه تللي دي، بېرته دکارکولو له پاره راستانه او په افغانستان کې به په آرامه اوهوسا ډول خپل ژوند وکړي خو چې دولت ځوان قشر له پامه ونه چوي او په هر ډگر کې ورته آسانتیاوې برابرې کړي.

لیکنه:امیني